

ARXIU / CARME PUÉRTOLAS

ARXIU

Mont-roig del Camp, els colors de Joan Miró

A l'esquerra vista de Mont-roig (Baix Camp) i, a la dreta, el retrat que Joan Miró en va fer el 1919. Quan marxava d'aquest poble, Miró sempre s'enduia un grapat de garrofes, que després olorava per recordar la flaire de la terra i el mas on s'hi sentia lliure.

Joan Miró i Mont-roig obren una sèrie sobre els artistes i els seus paisatges, que EL TEMPS oferirà durant aquest agost: les pròximes setmanes s'analitzarà la relació entre Georges Braque i Ceret, Henri Matisse i Cotlliure i de Pablo Picasso i Horta de Sant Joan.

De Mont-roig del Camp a la costa hi ha uns vuit quilòmetres. L'any 1911 un noi baixava corrent del poble fins a mar travessant camps de garrofers i oliveres i camins d'atzavares. Corria amb una mena de cotilla com l'emprada pels boxadors i un jersei de llana al damunt. Arribat a la platja començava a fer gimnàstica, després feia una capbussada i prenia un bany de sol. Aplegava elements de la sorra: un objecte, una arrel o una petxina i en acabat

contemplava la muntanya, amb les seves formes punxegudes, i els arbres.

Uns quants anys més tard, el noi ja fet home, confessava que en tots els seus viatges i estades fora de Mont-roig, a la maleta, hi duia un grapat de garrofes que conservava: quan les veia i olorava li recordaven l'aspror del vent, la lluminositat del cel, la flaire de la terra i del mas on se sentia feliç i lliure, on ningú no el destorbava. L'any 1928 l'home Joan Miró reconeixia a Francesc Trabal que to-

ta la seva obra era concebuda a Mont-roig.

Lligams. La relació del pintor, nascut a Barcelona, amb el poble havia començat arran d'una malaltia. Els pares l'obligaren a fer d'aprenent d'escrivent a un despatx del magatzem de drogueria Dalmau-Oliveres de Barcelona. Al cap de tres anys d'una feina que Miró complia amb disgust, va sofrir una mena de malaltia, aleshores anomenada "febre de Barcelona". Com que feia un quant temps

ARXIU / CARMÉ PUÉRTOLAS

que ell seu pare havia comprat el Mas d'en Ferratges de Mont-roig, va enviar-hi el fill per si s'hi guaria. Anar a Mont-roig a començament de segle era un trasbals. El cas és que Miró va descobrir-hi la seva passió per la pintura i la natura. I, més endavant, durant els estius al mas, que llavors ja es deia Mas Miró, el noi no parava de pintar fins al setembre, quan se n'anava a París.

Avui, conèixer Mont-roig és conèixer Miró. Aquest poble del Baix Camp gairebé no ha canviat d'ençà que l'artista hi esbossà les primeres pinzellades. Com diu Jacques Dupin al seu llibre *Miró*, "encara avui podem trobar Mont-roig gairebé sense canvis, els temes de les seves teles, la mateixa llum inalterada, esplèndida, aquesta llum que posa en relleu cada fulla, cada pedra que identifica somni i realitat".

L'entorn. L'any 1993, amb motiu del centenari Miró, es presentà l'itinerari mironià que enguany s'ha començat a refer per facilitar-ne el seguiment i millorar l'entesa entre el visitant i el poble.

Com destaca Miquel Anguera, regidor de Cultura de l'Ajuntament de Mont-roig del Camp, "les modificacions consistiran a millorar la senyalització, plantarem nous pals-penell amb símbols mironians i renovarem els tríptics informatius, que contindran un plànol senzill del terme amb les localitzacions i les vistes que Miró hi pintà; a més, el tríptic anirà acompanyat de fotografies inèdites del pintor, preses pel fotògraf Francesc Català-Roca".

Mirar Miró Mont-Roig (3MR) és el lema de l'itinerari; consta de nou localitzacions i conté nou quadres que defineixen alhora els voltants de Mont-roig i el seu lligam amb l'artista.

La primera fita se situa a la platja de Mont-roig. Més endavant, a mesura que encarem les muntanyes, hi ha un barranc, dit de la Pixerota, des d'on el 1917 Miró treballà els temes del conreu, els ponts i el riu.

Els següents paratges d'interès corresponen a les visions lateral,

ARXIU

frontal i posterior del Mas d'en Romeu, un mas a prop del dels Miró, on durant els estius dels anys 60 es deia una missa de campanya per a la gent de l'indret, a la qual assistia el pintor. *Hort amb ase*, *La rodera* i *La casa de la palmera* són els títols dels tres quadres que recorden aquell mas, fruit de l'interès de Miró pel detallisme. L'es-

tiu del 1918 en una carta al seu amic Ricart, Miró manifesta un interès creixent per la cal·ligrafia dels arbres, les teules dels terrats, les fulles, les branques i cada bri d'herba pintat independentment.

Superades les influències cèzannianes, fauvistes i cubistes, el quadre *La Masia*, començat a Mont-roig i acabat a París per un

La Casa de la Palmera que Miró va pintar el 1918 (a sota), encara es conserva. Es tracta del Mas Romeu, que estava aprop del Mas dels Miró.

ARXIU

El Mas Romeu també va servir de model per 'Hort amb ase', que Miró va pintar el 1918. Com *La casa de la Palmera*, del mateix any, el quadre revela l'interès de Miró pel detallisme.

Miró descalç que trepitjava la terra i la gleba del mas, ja deixa entreveure els primers signes del futur llenguatge mironià. L'obra té una anècdota que Miró mateix explicava sovint: l'escriptor nord-americà Ernest Hemingway quan va veure el quadre va voler comprar-lo, però, com que no tenia diners, no trobà cap més sortida que disputar combats de boxa per poder-lo adquirir.

La Masia presenta temes com ara l'aspecte humà, els animals domèstics o els objectes d'ús diari que tant interessaven Miró i que també es retroben a *La Masovera*, *La Vaileta*, *Vinyes i oliveres*, *La Taula* o *Terra Llaurada*.

Seguint l'itinerari, arribem al poble. Aquí les localitzacions set i vuit, representades per *Poble i església de Mont-roig* i *Mont-roig, el poble*, figuren vistes de la vila des d'angles diferents, que permeten

de comprovar que l'atapeïment de cases amb l'església nova al cim ja tenia l'any 1919 el mateix aspecte que té avui dia.

Finalment, si enfilem la carretera que enllaça Mont-roig amb Colldejou, arribarem a la "muntanya roja", feta d'arenisca, que dona nom al poble i que és on hi ha l'ermita de la Mare de Déu de la Roca. El quadre *Sant Ramon* és la visió del darrer tram del camí vell que puja de la vila al cim, des d'on Miró contemplava sovint els camps i l'horitzó.

L'espai Miró. El projecte del Mont-roig mironià inclou també la creació d'un espai que hauria d'ampliar la informació del tríptic, situat bàsicament en l'etapa 1911-1923. Al centre hi hauria reproduccions tant dels quadres que il·lustren l'itinerari com de les obres relacionades amb Mont-roig del

Camp. A banda, també hi hauria fotografies de Miró al poble, tretes de les col·leccions de Català-Roca i Joaquim Gomis.

Aquest espai és encara un somni de molts mont-roigencs i admiradors de Miró, com Josep Miquel Martí Rom, que l'any 1979 va enregistrar una entrevista que va fer al pintor, al seu taller de Mallorca, on parlava exclusivament de la seva relació amb Mont-roig i que titulà *D'un roig encès; Miró i Mont-roig*. L'espai, que es disposaria a l'església vella, un indret molt estimat d'en Miró, s'inspiraria en el Centre Picasso d'Horta de San Joan, que tant d'èxit té a la Terra Alta.

Amb tot, el desig de Martí Rom que sí que ja s'ha complert és el que una nit d'estiu va proposar a companys seus interessats en Miró: fer una cercavila pels carrers del poble amb els ninots mironians

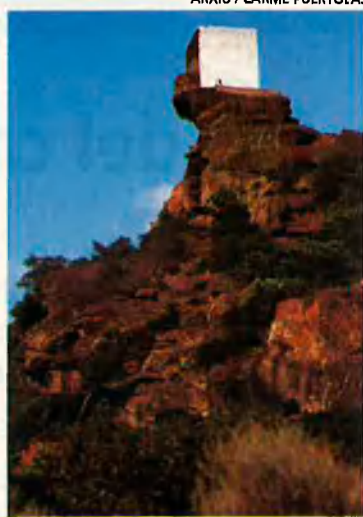
que apareixien a l'obra de teatre *Mori el Merma*, estrenada l'any 1978 al Teatre del Liceu de Barcelona, fruit de la unió del món mironià amb el treball escènic de Joan Baixas i el Claca Teatre. És així que el 1993, l'any del centenari, els ninots actuals: el Gall, l'Òliba, el Titolot, el Mosquit, la Formiga i la Carabassa van treure al carrer el Miró més lúdic.

Actualment, aquests ninots s'exposen a l'església vella de Mont-roig, a tocar la plaça que des de l'any 1979, i amb motiu de l'homenatge al pintor, duu el seu nom. Enguany els ninots mironians prendran vida, una altra volta, durant les festes de la Mercè de Barcelona.

Visites. Des de Mont-roig i com acostumava a fer en Miró es pot recórrer el Baix Camp, la capital, Reus, on ell acostumava a seure a la plaça d'en Prim. També es pot fer una escapada al castell d'Escornalbou, des d'on els camps i la mar són fàcilment visibles. Coldejou, Pratdip, Vilanova i Llaberia amb els carrers antics i les façanes de les cases que atreien l'interès del pintor. Amb tot, i especialment durant el temps de la verema, a Miró, li agradava de fer la ruta del Priorat i observar els animals amb les sàries, el poble de la Torre de Fontaubella i les restes de Scala Dei, sota el Montsant. Una altra vila que Miró no deixava de visitar és Cornudella. Els seus avis paterns en procedien i l'avi, ferrer de professió, es deia Joan: vet aquí d'on prové, doncs, el nom del pintor.

En Joan Miró era de poques paraules, però tothom recorda que era un home amable. Quan sortia del mas per anar a Mont-roig, li agradava de passar pel Casino a fer el cafè i a mirar els qui feien la manilla. Un Casino, avui propietat de la Cooperativa Agrícola del poble, però que havia estat del Marquès de Mont-roig, antic propietari, així mateix, del Mas Ferratges.

A l'entrevista enregistrada per Josep Miquel Martí Rom, l'única en català, Miró compara la força de la terra de Mont-roig amb la força de Catalunya i destaca la importància que tenen per a ell els ga-

ARXIU / CARME PUÉRTOLAS

ARXIU / CARME PUÉRTOLAS

ARXIU

ARXIU

L'escriptor Ernest Hemingway, enamorat de 'La Masia', va haver de disputar combats de boxa per poder pagar el quadre.

rrafers i les oliveres d'aquells paratges. "Per mi -diu- les arrels dels garrofer són com els meus peus, que s'endinsen en la terra i aquest contacte em dóna una força enorme. També admiro la vitalitat del garrofer, que mai no perd les fulles. [...] Tot això ha estat

una força capital en la meua obra, mai no he perdut aquest contacte amb Mont-roig. M'ha donat una força d'arbre, no una força humana, sinó una gran potencialitat vegetal. Com la del garrofer. Sempre que veig un garrofer és una meravella per a mi, és una cosa estimulante que em dóna un cop de puny". I abans de finalitzar l'entrevista, Miró repassa el sentit que tenia per a ell la seva relació amb Mont-roig: "el color roig és el color de l'ermita de la Roca, i el que dóna nom al poble. El color blau és el cel de Mont-roig. El verd és el verd dels garrofers. I el groc és la joia de Mont-roig, les seves floretes i les petites plantes".

Unes terres, les del Baix Camp, i un pintor, Joan Miró, que sens dubte caminen plegats i que de totes passades cal conèixer.

Joan Esculies

A l'esquerra, a sota, un dels primers quadres pintats per Miró a Mont-roig, *Sant Ramon*, i damunt seu el seu model. A la dreta, un dels últims: Miró va començar *La Masia* a Mont-roig i el va acabar a París (1921-22).